

Література:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків від 04.09.2008 р. № 500-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-17#Text>
3. Про приватизацію державного житлового фонду від 19.06.1992 р. № 2482-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2482-12#Text>
4. Житловий кодекс України від 30.06.1983 р. № 5464-X. *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10#Text>
5. Аналіз судової практики застосування Закону України «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків»: лист ВССУ від 01.08.2013. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/p0003740-13>

ПРАВО НА УСИНОВЛЕННЯ ДИТИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Паньковець Ю. А.

*студентка 2 курсу юридичного факультету
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'ячука
м. Рівне, Україна*

Від початку ескалації збройного конфлікту, повномаштабної війни Росії з Україною, досить актуально постало питання щодо процедури усиновлення дітей, які постраждали від рук загарбників, а також дітей, які проживали у закладах інституційного догляду поряд з місцями активних бойових дій та були евакуйовані в більш безпечні регіони України і за кордон.

На сьогодні кожен потребує юридичної консультації з цих питань, адже бажаючих чимало, а війна понесе свої негативні результати і дітей-сиріт буде багато. Першочергово, потрібно виконати усі заходи для реалізації права дитини на виховання батьками або іншими родичами. Це дуже важливо для забезпечення інтересів дитини.

Перш ніж розглянути питання про усиновлення дитини, необхідно вжити певних заходів, щоб вивчити всі обставини щодо батьків дитини; визначити, чи має дитина право на усиновлення; з'ясувати, чи є у дитини інші родичі та чи може вона піклуватися про дитину; а також надати родичам пріоритетні можливості. виховувати дитину. Відповідно до ч. 3 ст. 51 Конституції України задекларовано, що сім'я, дитинство, материнство, батьківство охороняються державою [1].

Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» визначає правові, організаційні, соціальні засади та гарантії державної підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, і є невід'ємною частиною законодавства про захист дітей, що реалізується за кордоном – викладаючи різні підходи до законодавчих та нормативно-правових актів про усиновлення, удосконалення системи усиновлення в українському сімейному законодавстві та законодавстві щодо захисту прав дитини, та чи інша причина втрати сім'ї, у відповідність із Конвенцією ООН про права дитини та Європейською конвенцією про усиновлення дітей [2].

Процес усиновлення дитини в Україні за своєю суттю є складним. Іноді процедура усиновлення затягується через перелік дій, які необхідно виконати. В умовах воєнного стану цей процес не можна прискорити, окрім встановленого переліку документів, служба у справах дітей не може вимагати від кандидатів-усиновлювачів додаткові відомості чи документи. Під час воєнного стану, процедури усиновлення не можуть бути змінені чи спрощені. З'ясування істини з батьками дитини підвищує ризик порушення її прав, коли знайти документацію досить складно. Для того, щоб усиновити дитину, сама ж дитина повинна мати спеціальний статус, який дозволяє і уможливує усиновлення. Відповідно до ч. 1 ст. 207 СКУ усиновлення- це прийняття усиновлювачем у свою сім'ю особи на правах дочки чи сина, яке здійснюється на підставі рішення суду, крім випадків згідно зі ст. 282 СКУ , усиновлення дитини, яка є громадянином України, але проживає за її межами [3]. Це єдина форма сімейного виховання, за якої дитина повністю втрачає зв'язки зі своєю біологічною сім'єю. Перед усиновленням, необхідно щоб в обов'язковому порядку дитинина, щодо якої реалізується процес усиновлення перебувала на обліку. Цей облік ведуть служби у справах дітей та Національна соціальна сервісна служба.

Усиновлення дітей, які перебувають на території України провадитися лише в тих регіонах, де немає воєнних дій та працюють державні органи влади України і тільки по відношенню до тих дітей, обставини життя батьків яких або інших родичів вдалося встановити.

В умовах воєнного стану, коли люди можуть перебувати в облозі без зв'язку, в полоні або в лікарні із пораненнями різної складності, це може потребувати більш тривалого часу. На період воєнного стану, поки усиновлення таких дітей неможливе, існують інші форми допомоги, тимчасового прийняття дітей до себе в сім'ю допоки не будуть знайдені їх батьки чи інші родичі.

Слід також пам'ятати, що бажаючи усиновити дитину не завжди можуть зібрати необхідні документи, щоб підтвердити наявність житла та постійного доходу та створити належні умови для росту та розвитку дитини.

Дитина, яка залишилася без батьківського піклування, може влаштуватися службою у справах дітей у сім'ю родичів, знайомих, а також в сім'ю патронатного вихователя. У ч. 1 ст. 252 СКУ, патронат над дитиною – це тимчасовий догляд, виховання та реабілітація дитини в сім'ї патронатного вихователя на період подолання дитиною, її батьками та іншими законними представниками складних життєвих обставин [3].

Діти, які вже набули статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, можуть бути влаштовані під опіку, піклування, у прийомну сім'ю чи дитячий будинок сімейного типу.

Тимчасове влаштування дитини в сім'ю не є усиновленням, а відбувається протягом певного періоду часу. Тому, як тільки зникає нагальна потреба, дитина повертається під опіку батьків, інших родичів або відповідних органів у справах дітей.

Отже, діти, які залишилися сиротами у зв'язку з воєнними діями, ще не перебувають на обліку з усиновлення, тому не можливо розпочати провадження щодо усиновлення, а служби у справах дітей та суди тимчасово не можуть надати належні повноваження в окремих районах, де ведуться інтенсивні бойові дії. Тому процес усиновлення в цих регіонах не можливо організувати із дотриманням всіх необхідних процедур.

Література:

1. Конституція України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.03.2022).

2. Сімейне право України : підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. С. 366.

3. Сімейний кодекс України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (дата звернення: 25.03.2022).